

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗАСУДЖЕНИХ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Ілля Пахомов,

старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту безперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6101-9384>

Анотація. Професійно-технічна освіта є одним з головних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених в установах виконання покарань. У закладах професійно-технічної освіти засуджені здобувають робітничі професії відповідно до державних стандартів професійно-технічної освіти. Перелік професій, за якими проводиться навчання засуджених, орієнтований як на потреби власного виробництва установи виконання покарань, при якій функціонує заклад професійної (професійно-технічної) освіти, так і на робітничі професії, що є актуальними на ринку праці. Найбільшим попитом користуються професії: газоелектрозварювальник, слюсар, токар, швачка, сантехнік, слюсар з ремонту автомобілів. Для потреб професійно-технічного навчання засуджених в установах створена відповідна матеріально-технічна база, розроблені програми та плани навчання.

Ключові слова: засуджені, здобувачі професійно-технічної освіти, професійні центри, установи виконання покарань, цифрові технології.

APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL TRAINING OF CONVICTED VOCATIONAL (VOCATION-TECHNICAL) EDUCATION ACQUIRES

Illia Pakhomov,

senior lecturer of the Department of Pedagogy, Psychology and Management of the Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education of the University of Educational Management, Kyiv, Ukraine

Summary. Vocational and technical education is one of the main means of correction and resocialization of convicts in penal institutions. In institutions of professional and technical education, convicts acquire working professions in accordance with state standards of professional and technical education. The list of professions for which convicts are trained is focused both on the needs of the prison's own production, where the institution of professional (vocational and technical) education operates, and on labor professions that are relevant in the labor market. The professions that are in the greatest demand are: gas-electric welder, locksmith, turner, seamstress, plumber, car repair fitter. For the needs of professional and technical training of convicts in the institutions, an appropriate material and technical base has been created, programs and training plans have been developed.

Keywords: convicts, vocational and technical education students, vocational centers, penal institutions, digital technologies.

З метою реалізації права засуджених на здобуття професійної (професійно-технічної) освіти при кримінально-виконавчих установах України створені та діють 49 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, з них: 43 навчальних центри, 5 їх філій та 1 професійно-технічне училище при Кременчуцькій виховній колонії.

Упродовж 2022 року до установ виконання покарань прибули понад 1,5 тис. засуджених, які не мали жодної професії. За цей період завершили навчання і отримали професії або підвищили свою кваліфікацію біля 3 тис. засуджених, ще понад 3 тис. осіб продовжують навчатись.

Також в установах виконання покарань створені умови для здобуття неформальної та самоосвіти. Кожен засуджений має право на доступ до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів, у тому числі в мережі Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів у порядку, визначеному законодавством.

Протягом 2022 року близько 1 тис. засуджених виявили бажання проходити навчання на освітніх онлайн-платформах, більшість їх (близько 0,7 тис.) завершили навчання та отримали сертифікати. Найбільш популярними онлайн-курсами серед засуджених є курси, які надають освітні онлайн-платформи: «Prometheus», «EdEra», «На Урок», «Дія. Цифрова Освіта», «Всеукраїнська школа онлайн».

На особливу увагу заслуговує цифрова навчальна платформа для учнів закладів професійної освіти та здобувачів професійних кваліфікацій profosvita.online. Це всеукраїнська платформа для дистанційного та змішаного навчання, що створена на основі «Всеукраїнської школи онлайн» спеціально для учнів закладів професійної освіти, педагогічних працівників та незалежних здобувачів професійних кваліфікацій.

Її мета – забезпечення рівного, вільного і безоплатного доступу користувачів до якісних та актуальних навчальних матеріалів у сфері професійної освіти. Платформу створено на замовлення Міністерства освіти і науки України за підтримки Міжнародної організації праці (International Labour Organization).

Згідно наказу Міністерства юстиції України № 3233/5 від 19.10.2017 «Про затвердження Порядку організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет», для надання засудженим можливості доступу до глобальної мережі Інтернет адміністрація установи виконання покарань забезпечує оптимальний спосіб підключення установи до провайдера, який надає послуги доступу до Інтернету.

Для організації надання засудженим послуг доступу до Інтернету у відокремлених приміщеннях житлової зони поза межами локальних дільниць відділень соціально-психологічної служби у місці, доступному для відвідування усіма засудженими установи, або в комп'ютерному класі загальноосвітнього навчального закладу установи обладнується інтернет-клас.

Для надання засудженим можливості користуватися послугою доступу

до Інтернету допускається використання спеціалізованих технічних пристроїв з відповідним програмним забезпеченням, а також планшетного комп'ютера без можливості апаратної підтримки будь-яких видів SIM-карт з програмно заблокованими камерами.

Послуга доступу до Інтернету, користування засобами IP-телефонії та використання засобів відеозв'язку через Інтернет надається засудженим у приміщенні інтернет-класу. За наявності технічної можливості послуга доступу до Інтернету за допомогою планшета надається засудженим безпосередньо у відділеннях соціально-психологічної служби.

У структурних дільницях установ, де передбачено тримання засуджених у приміщеннях камерного типу, для надання засудженим доступу до Інтернету, користування засобами IP-телефонії та використання засобів відеозв'язку через Інтернет у відокремлених приміщеннях обладнуються ізольовані робочі місця. За наявності технічної можливості послуга доступу до Інтернету та відправлення онлайн-звернень за допомогою планшета таким засудженим надається безпосередньо в камері. Засуджені, на яких накладено стягнення у виді поміщення у дисциплінарний ізолятор, карцер або переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери), за наявності технічної можливості можуть користуватися Інтернетом за допомогою планшета.

Для організації доступу робочих місць до Інтернету, визначення їх прав доступу та контролю за використанням веб-ресурсів і часом роботи встановлюється спеціалізований сервер, на якому налаштовується відповідне програмне забезпечення. Роботу інтернет-класу забезпечує посадова особа відділу інженерно-технічних засобів охорони, зв'язку та інформатизації, яка відповідно до розподілу функціональних обов'язків організовує роботу з питань доступу засуджених до Інтернету.

Також наказ Міністерства юстиції України № 3233/5 від 19.10.2017 «Про затвердження Порядку організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет» затверджує список адрес вебсайтів, до яких дозволяється доступ: органів державної влади України, державних установ; органів місцевого самоврядування; зареєстрованих засобів масової інформації; міжнародних організацій; установ та організацій, що відносяться до сфери освіти та науки, культури та мистецтв, зокрема сайти навчальних закладів; закладів охорони здоров'я; політичних, громадських та релігійних організацій; спортивні, творчі, довідкові та юридичні вебсайти.

Також засуджені можуть створювати електронну поштову скриньку та користуватися нею під контролем адміністрації установи. Засуджений може використовувати виключно особистий обліковий запис електронної поштової скриньки. Засуджені під час реєстрації електронних поштових скриньок або доступу до вже наявних надають адміністратору логін та пароль від поштових скриньок.

Адміністрація установи за письмовою заявою засудженого надає дозвіл на користування засобами IP-телефонії та дозвіл на використання засобів

відеозв'язку через Інтернет.

Користування Інтернетом проводиться протягом дня у вільний від роботи час та поза часом, передбаченим для приймання їжі та безперервного сну. Користування Інтернетом оплачується власними коштами засуджених або коштами інших осіб шляхом їх внесення на електронний гаманець. При розрахунку для засуджених вартості оплати за користування Інтернетом враховуються вартість тарифного плану підключення установи до провайдера, час, впродовж якого засуджений користувався Інтернетом, витрати на обслуговування мережі та інтернет-класу.

Засуджені під час перебування в стаціонарних закладах охорони здоров'я, не віднесених до відання Мін'юсту, з дозволу адміністрації установи можуть мати при собі та користуватися під контролем адміністрації портативними персональними комп'ютерами з доступом до Інтернету.

Таким чином, засуджені в установах виконання покарань можуть здобувати професійну (професійно-технічну) освіту не лише традиційно, за очною формою, але й використовувати для цього освітні онлайн-платформи, насамперед, profosvita. online.

Список посилань

Міністерство юстиції України. (2017, 19 жовтня). *Про затвердження Порядку організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет* (наказ № 3233/5).

Prometheus (2023). *Каталог курсів*. <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>

EdEra (2023). Головна. <https://www.ed-era.com/>

На Урок (2023). Головна. <https://naurok.com.ua/>

Дія. Цифрова Освіта (2023). Головна. <https://osvita.diiia.gov.ua/>

Всеукраїнська школа онлайн (2023) Головна. <https://lms.e-school.net.ua/>